

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul central (S. Colun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

DECIZIE

19 iulie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Mariana Pitic
Ion Malanciuc

examinând recursul depus de Olga Moisei,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Moisei împotriva Consiliului orășenesc Căușeni cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual și repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Olga Moisei împotriva hotărârii din 03 august 2022 a Judecătoriei Căușeni, sediul central,

c o n s t a ț ă :

La 16 martie 2021, Olga Moisei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului orășenesc Căușeni cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual și repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 03 august 2022 a Judecătoriei Căușeni, sediul central, acțiunea depusă de Olga Moisei a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea din 03 august 2022 a Judecătoriei Căușeni, sediul central, Olga Moisei la data de 12 august 2022 a contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Olga Moisei împotriva hotărârii din 03 august 2022 a Judecătoriei Căușeni, sediul central, deoarece apelanta nu a prezentat motivarea apelului în termenul legal.

La 06 aprilie 2023, Olga Moisei a depus recurs împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen a recursului, admiterea recursului și casarea încheierii recurate.

În motivarea repunerii în termen a recursului, recurenta a indicat că nu a fost informată despre lichidarea neajunsurilor conform legislației în vigoare în termenul stabilit de lege și în legătură cu faptul că o perioadă îndelungată este afectată de o

maladie, prezentând în acest sens un extras medical din 05 aprilie 2023, prin care se atestă diagnosticul și tratamentul urmat.

Prin referința din 08 iunie 2023 intimatul Consiliul orășenesc Căușeni a solicitat declararea recursului depus de Olga Moisei ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Olga Moisei urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

În conformitate art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

După cum denotă actele cauzei, prin încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Olga Moisei împotriva hotărârii din 03 august 2022 a Judecătoriei Căușeni, sediul central, deoarece apelanta nu a prezentat motivarea apelului în termenul legal.

Prin extrasul de pe poșta electronică a instanței de apel, încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, la data de 23 ianuarie 2023 a fost notificată recurentei Olga Moisei la adresa electronică: [xxxxx](#). Adresa respectivă este indicată în materialele dosarului (f.d.31), or de pe această adresă Olga Moisei a expediat intimatului la adresa electronică copia cererii de chemare în judecată. Acest fapt atestă că Olga Moisei și-a dat consimțământul la expedierea actelor de procedură de către instanțele de judecată, prin intermediul poștei electronice. Or, nu există vreo mențiune a acesteia că adresa electronică respectivă nu este funcțională.

În acest context, este de menționat că în corespundere cu prevederile art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție, prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Prin prisma art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Conform art. 97 alin. (1) și alin. (3) din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Iar, în corespundere cu art. 18 din Legea nr. 284-XV din 22 iulie 2004 privind comerțul electronic, comunicarea electronică după puterea juridică și puterea doveditoare se echivalează cu informația în formă scrisă. În cazul în care legea

prevede ca informația să fie prezentată în scris, această cerință se consideră executabilă prin comunicarea electronică, cu condiția că informația ce se conține în ea este accesibilă pentru utilizare repetată. Comunicarea electronică nu poate fi lipsită de putere juridică sau de putere doveditoare numai din motivul că este întocmită în formă electronică. Responsabilitatea pentru conținutul comunicării electronice o poartă persoana care a întocmit comunicarea electronică, dacă contractul sau legea nu prevede altfel. Modul de acces la informația ce se conține în comunicarea electronică și de protecție a acesteia se stabilește prin lege.

Articolul 21 alin.(1) aceeași Lege, prevede că comunicarea electronică se consideră comunicare a alcătuitorului, dacă a fost expediată nemijlocit de alcătuitor; de persoana autorizată să acționeze în numele alcătuitorului comunicării electronice, inclusiv de intermediarul în comerțul electronic; prin sistemul informațional al alcătuitorului sau, în numele lui, printr-un sistem ce funcționează în regim automat.

Sub acest, aspect, instanța de recurs precizează că art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, reglementează modalitate de comunicare a actelor judecătorești prin mijloace electronice. Pentru aplicarea acestor norme de drept procedural, este necesar ca acest mijloc să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui. Așadar, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului; data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul pre-citat va cuprinde informații cu privire aceste inexactități. Cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

Prin urmare, luând în considerare lipsa acestor mențiuni, extrasul atașat la materialele cauzei de către reprezentantul instanței de apel demonstrează incontestabil că încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentei Olga Moisei la data de 23 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice și se încadrează în rigorile art. 96 alin. (1) din Codul administrativ. Transmiterea actului nu a fost negată de către recurenta Olga Moisei.

Completul de judecată reține că până a se expune referitor la argumentele invocate în recurs cu privire la ilegalitatea încheierii contestate, instanța de recurs urmează să verifice dacă la caz a fost sau nu respectat termenul de depunere a recursului de către recurenta Olga Moisei împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În speță, prin prisma prevederilor art. 242 Cod administrativ, termenul de procedură de 15 zile instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de a ataca în ordine de recurs încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău de către recurenta Olga Moisei și-a început curgerea din ziua imediat următoare datei notificării actului judecătoresc de dispoziție, respectiv, la 24 ianuarie 2023 și a expirat la data de 07 februarie 2023, zi de marți.

Cu toate acestea, Olga Moisei a depus recurs tocmai la 06 aprilie 2023, după expirarea termenului stabilit de lege.

În acest context, se reține că, încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor: www.instante.justice.md, la 27 decembrie 2022.

Instanța de recurs punctează că, hotărârile instanțelor judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul național al instanțelor de judecată, în regim real (pct.7-8 și 17 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.658/30 din 10 octombrie 2017).

Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Este de remarcat că recurenta Olga Moisei a participat la examinarea cauzei în cadrul ședințelor de judecată a instanței de fond, precum și că acesta, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, a contestat-o cu apel.

Astfel, fiind participant la proces și fiind interesată de soarta soluționării litigiului în care este implicată, Olga Moisei trebuia să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale. În acest sens, reclamanta/apelanta/recurenta trebuia să facă uz de toate drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de încheierea instanței de apel, pronunțată asupra apelului său. Prin urmare, recurenta a dispus de suficient timp de a-și valorifica dreptul de a declara recurs în interiorul termenului legal.

Sub acest aspect, instanța de recurs reiterează că Olga Moisei, nefiind de acord cu soluția instanței de fond, a depus cererea de apel. Deci, recurenta, fiind prima interesată de progresul procedurilor judiciare în cauza deferită judecătii, urma să manifeste diligență sporită în vederea respectării termenilor stipulați de legiuitor pentru demararea procedurii în ordine de recurs.

Or, fiind cea interesată de soluționarea cauzei în ordine de recurs, Olga Moisei trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea recursului în termen.

Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.243 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Referitor la cererea de repunere în termen, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art.65 alin.(1), (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Completul de judecată menționează că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale.

Din conținutul cererii de recurs nu rezultă careva motive plauzibile ce au determinat omiterea termenului legal de depunere a recursului împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău. Certificatul medical prezentat drept motiv de imposibilitate de a depune recursul în termen, instanța de recurs îl apreciază ca fiind o probă insuficientă pentru demonstrarea incapacității fizice a recurenteii de a lua măsurile necesare pentru depunerea recursului în termen.

În lumina celor constatate, instanța de recurs ajunge la concluzia de a respinge cererea recurenteii cu privire la repunerea în termenul de depunere a recursului, or, în cazul acceptării unui recurs tardiv se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, ceea ce este inadmisibil.

Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative. La caz, este notabil că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel încât instanța de contencios administrativ, nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Imperioasă speței este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume, să garanteze securitatea juridică, fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu, care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu c. României, cauza Marckx c. Belgiei).

De asemenea, în cauza Bodiș vs Republica Moldova Curtea a considerat că prin admiterea recursului după scurgerea unei perioade considerabile de timp și în absența vreunei explicații plauzibile de ce nu a făcut-o mai devreme, a adus la zero tot procesul judiciar, care s-a finalizat cu o decizie definitivă și executorie și astfel a constituit res judicata. În plus, renunțarea la o astfel de hotărâre, după ce va deveni definitivă și neaplicabilă, va constitui o ingerință în dreptul beneficiarului hotărârii de a se bucura de această posesie. Astfel, Curtea a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și încălcarea dreptului la un proces echitabil în sensul art.6§1 din Convenție.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a recunoscut că este în primul rând la discreția instanțelor naționale să decidă în privința extinderii termenului limită pentru declararea unui recurs, însă această discreție nu este nelimitată. Instanțelor li se cere să aducă motive. Unul din motive poate fi, de exemplu omisiunea autorităților de a informa părțile despre decizia adoptată în privința cauzelor acestora. Chiar atunci, totuși, posibilitatea extinderii nu poate fi nelimitată, din moment ce părțile trebuie să i-a măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc. În fiecare caz, instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele privind extinderea termenului limită pentru recurs poate să justifice ingerința în principiul res judicata, în special dacă legislația națională nu limitează discreția fie în ceea ce privește timpul sau motivele pentru extinderea termenului limită. În acest caz, Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea recurentei cu privire la repunerea în termenul de depunere a recursului și de a declara inadmisibil recursul depus de Olga Moisei împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art.65, 191 alin.(5), art.241, art.242 și art.243 alin.(1) lit.a) și alin.(2) în coroborare cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge cererea Olgăi Moisei cu privire la repunerea în termenul de declarare a recursului.

Se declară inadmisibil recursul depus de Olga Moisei împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Moisei împotriva Consiliului

orășenesc Căușeni cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Mariana Pitic

Ion Malanciuc